

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k Aktualizaci Národního programu snižování emisí v roce 2023
Č. J.	81/2023
DATUM ZPRACOVÁNÍ	24. 10. 2023
KONTAKTNÍ OSOBA	Zuzana Sádlová
TELEFON	225 279 204
E-MAIL	zsadlova@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) navrhuje níže připomínky k návrhu usnesení vlády doprovázejícího materiál, jakož i k samotnému materiálu Aktualizace Národního programu snižování emisí v roce 2023.

PŘIPOMÍNKY K NÁVRHU USNESENÍ VLÁDY ČR

1. K návrhu usnesení, bod III.b)

Usnesení ukládá ministru životního prostředí průběžně do 31. prosince 2029 umožnit podporu opatření na urychlení obměny zdrojů tepla v sektoru lokálního vytápění domácností.

Požadujeme do hlavní části materiálu upřesnit, respektive rozšířit výčtem, typy podporovaných zdrojů tepla v sektoru lokálního vytápění, a to i o možnost podpory zdrojů vytápění plynnými palivy, která dokážou využívat obnovitelné plyny.

Odůvodnění:

Navrhovaný úkol v návrhu usnesení má v popisné hlavní části materiálu oporu především ve dvou opatřeních, konkrétně v opatřeních:

- 1) „Obměna zdrojů tepla v sektoru lokálního vytápění domácností, kód DA1“**, které je zaměřené především na výměnu stávajících nevyhovujících topidel (cca. 80 tis. domácností využívá topidla jako hlavní zdroj vytápění v trvale obydlených objektech) a dále kotlů 3. emisní třídy.
- 2) Dále také v opatření „Efektivní využití sítí zemního plynu s důrazem na dekarbonizovaná paliva (D83)“.**

V druhém případě se konkrétně uvádí, že toto opatření směřuje „ke zvyšování efektivity využití stávajících sítí, a to za využití **dekarbonizovaných plynných paliv** (pozn.: zvýrazněno) ve stávající plynárenské síti“.

V hlavní části materiálu se konečně na s. 11 mj. uvádí, že „sektor lokálního vytápění domácností má potenciál snížení emisí zejména ve vyšším využití **nespalovacích** (pozn.: zvýrazněno) zdrojů tepla na úkor spalování pevných paliv (zejména uhlí) a dále v oblasti modernizace a náhrady lokálních topidel za nízkoemisní nebo bezemisní zdroje tepla a energetických úspor“.

Tyto informace vytvářejí určitý **nesoulad v interpretaci**, jaké zdroje vytápění budou nebo mohou být v tomto opatření podporovány (viz úkol v návrhu usnesení vlády) a **zda obnovitelné plyny, které mají své místo v dalších strategických dokumentech ČR, tj. biometan a vodík, mohou být v lokálních zdrojích tepla využívány**. Mezi podporované zdroje lokálního vytápění by měly být totiž ve skutečnosti zařazeny, respektive posuzovány i systémy založené na spalování, které však mohou využívat v narůstající míře právě tyto dekarbonizované, tj. bezemisní, plyny.

Vhodné zdroje lokálního vytápění by tak měly být pak posuzovány s ohledem na energii, kterou spotřebovávají, a žádná technologie vytápění není ze své podstaty jen fosilní nebo obnovitelná. Současně platí, že tepelná čerpadla na elektřinu nejsou využitelná všude, lze tudíž počítat s plynými palivy jako rychlým řešením zásadní redukce emisní zátěže.

Při přijetí systémového přístupu k dekarbonizaci **se mohou tedy ukázat jako nákladově efektivnější alternativy k přímé elektrifikaci**. Patří sem i technologie připravené k provozu **na obnovitelné plyny**. Tyto technologie na bázi plynu (kondenzační kotle, plynová TČ, palivové články, hybridní TČ, mikrokogenerace atd.) jsou připraveny na různý podíl obnovitelných plynů, respektive **výrobci těchto zařízení** jsou již nyní **připraveni nabízet spotřebiče využitelné pro zelené (obnovitelné) plyny**, které mají schopnost spalovat tyto ve směsi a v blízké budoucnosti i v čisté formě. V případě biometanu pak již nyní neexistuje žádný technologický problém jeho využitelnosti ve stávajících přístrojích vzhledem k technologické zaměnitelnosti se zemním plynem.

V návrzích opatření je tedy nutné pamatovat i na možnost podpory zdrojů vytápění plynými palivy, která dokážou využívat obnovitelné plyny. Stávající provozovatelé plynárenských distribučních soustav mohou pak v krátkodobém horizontu pomoci s náběhem směsí vodíku a vstřikováním biometanu a jsou schopni přebudovat svou infrastrukturu na 100% obnovitelné plyny ve střednědobém horizontu.

Tato připomínka je zásadní.

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY K MATERIÁLU AKTUALIZACE

2. K sektoru lokální vytápění domácností

Z předloženého materiálu Aktualizace Národního programu snižování emisí (NPSE) jednoznačně vyplývá, že klíčovým sektorem z pohledu znečišťování je sektor „Lokální vytápění domácností“. Viz. citace ze str. 10 NPSE.

„Sektor „Lokální vytápění domácností“, zahrnující spotřebu paliv pro vytápění, vaření a ohřev teplé vody, představuje v současné době asi 23 % celkových emisí oxidu siřičitého, více než 56 % celkových emisí NMVOC, více než 83 % celkových emisí primárních částic PM_{2,5}, asi 71 % celkových emisí primárních částic PM₁₀ a 95 % celkových emisí benzo[a]pyrenu. Sektor lokálního vytápění domácností je zároveň největším zdrojem emisí EPS (PM_{2,5}). Uvedený sektor je rovněž největším zdrojem emisí „černého uhlíku“.

Žádáme, aby materiál na tomto místě a také v rámci shrnutí na str. 45 uvedl, že podíl sektoru „Lokální vytápění domácností“ na EPS (PM_{2,5}) je cca 55% (viz. str. 44) a podíl na emisích „černého uhlíku“ je cca 65% (viz. str. 41). Tento sektor tedy dominuje téměř všem sledovaným znečišťujícím látkám. Požadujeme, aby se MŽP odpovídajícím způsobem na tento sektor zaměřilo. Bez urychleného efektivního nástroje pro řešení

emisí z tohoto sektoru může být následně dosažení cílů vymáháno opatřeními v jiných sektorech, které jsou svým významem v porovnání se sektorem „Lokální vytápění domácností“ podstatně méně významné.

MŽP by mělo v této souvislosti zvážit vytvoření speciálního strategického dokumentu pro sektor „Lokální vytápění domácností“ zahrnujícího jak analýzu příčin, rizik, možností řešení, možností financování atd. nad rámec stávajícího NPSE, kde je sice téma částečně řešeno, nicméně z našeho pohledu neposkytuje dostatečný prostor. Významnost sektoru „Lokální vytápění domácností“ je natolik evidentní, že vyžaduje samostatný přístup.

Tato připomínka je zásadní.

3. K procesu aktualizace NPSE

Jako problém tvorby aktualizace NPSE vidíme to, že zástupci SP ČR (jako významní zástupci řady sektorů v ČR) nebyli přizváni k diskuzi ke konstrukci modelů emisních projekcí, ani s námi nebyly nijak konzultovány příslušné předpoklady a vstupy pro model těchto emisních projekcí. Tato diskuze by případně umožnila odstranit/omezit rozpory. Podrobnější konkrétní připomínky k emisním projekcím jsou uvedeny níže. Dle materiálu byly tyto hodnoty modelovány na základě předpokladů vývoje spotřeby jednotlivých druhů paliv od MPO. MŽP následně hodnoty využilo i v rámci národní emisní inventury dle směrnice (EU) 2016/2284 o národních emisních stropcích (NECD) a nahlásilo 20. září 2023 na EK, což je z našeho pohledu velmi problematické a bude obtížnější uvedené hodnoty upravit/zrealizovat.

Tato připomínka je zásadní.

4. K závaznosti stanovených cílů a souvisejících opatření

Požadujeme do materiálu NPSE jednoznačně uvést, že případné nedosažení emisních projekcí automaticky nezakládá požadavek na dodatečná opatření v rámci NPSE a taktéž, že nedosažení projekcí v jednom sektoru nemůže být kompenzováno zpřísněním přístupu v jiných sektorech.

Tato připomínka je zásadní.

5. Ke Shrnutí a doplnění údajů

V části Shrnutí se uvádí:

„Zemědělství je nejvýznamnějším producentem emisí amoniaku. Ze sektoru „Chov hospodářských zvířat“ pocházelo v roce 2021 cca asi 40 % emisí amoniaku, ze sektoru „Pěstování plodin a zemědělské půdy“ pak přibližně 55 % emisí z amoniaku, přičemž celkem asi 29 % emisí připadalo na „Aplikaci minerálních dusíkatých hnojiv“. V oblasti zemědělství jsou nezanedbatelné i emise primárních částic PM10 ze sektoru „Polní práce (orba, sklizeň atp.)“, které představují více než 9 % celkových emisí primárních částic PM10,“

V materiálu chybí zohlednění a vyčíslení podílu zemědělství na emisích PM_{2,5} – požadujeme doplnit.

Odůvodnění:

Zemědělství je zdrojem těchto emisí nejen v době polních prací, ale rovněž v době, kdy na polích ještě nejsou vzrostlé rostliny, které by bránily větrné erozi. I tyto emise by se měly započítávat do celkových bilancí, jelikož když se následně kalibruje model na výsledky měření z IMS, chybějící PM_{2,5} se často rozpočítává mezi ostatní sektory, tj. vzdaluje se od reality. Navíc, zhoršená kvalita ovzduší v dané lokalitě se pak může v důsledku neadekvátně připsovat jiným zdrojům znečištění a promítat se do dodatečných opatření, případných penalizací, atd.

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY K MATERIÁLU AKTUALIZACE

6. K článku 3 Analýza znečišťování ovzduší (emisní analýza), str. 45

Požadujeme v rámci Shrnutí upravit text následovně:

„Sektor „Veřejná energetika a výroba tepla“ představoval v roce 2021 asi 40 % celkových emisí oxidu siřičitého. Dále ze sektoru „Veřejná energetika pochází téměř 21 % celkových emisí oxidů dusíku (v roce 2005 činil podíl tohoto sektoru více než 30 %). Ze stejného sektoru pochází méně než 3 % celkových emisí primárních částic PM₁₀ a primárních částic PM_{2,5}. Sektor veřejná energetika je druhým největším zdrojem emisí EPS (PM_{2,5}) **s podílem méně než 10%.**“

Požadujeme obdobně doplnit i text na str. 10.

Odůvodnění:

S ohledem na jasnou dominanci sektoru „Lokální vytápění domácností“ požadujeme uvést i explicitní podíl sektoru „Veřejná energetika a výroba tepla“ na EPS (PM_{2,5}).

Tato připomínka je zásadní.

7. K článku 7 Analýza finančních toků v ochraně ovzduší, str. 73

Požadujeme do části Modernizační fondu doplnit následující text:

„V rámci revize programového dokumentu pro Modernizační fond, která byla navržena v březnu 2023 (tzv. redesign) a její kompromis dohodnut v rámci Platformy pro Modernizační fondu v dubnu 2023, byla potvrzena struktura a alokace pro jednotlivé programy. Předpokládané schválení redesignu Modernizačního fondu proběhne do konce roku 2023.“

Odůvodnění:

S ohledem na předvídatelnost a stabilitu investičního prostředí požadujeme potvrdit strukturu a alokace pro jednotlivé programy v rámci schváleného kompromisního znění redesignu Modernizačního fondu co nejdříve.

Tato připomínka je zásadní.

8. Připomínka k článku 10: Analýza národní emisní projekce, str. 97

Požadujeme na str. 97 upravit Tabulku č. 25 Projekce emisí NO_x jednotlivých skupin zdrojů:

v řádku 1A1a – Veřejná energetika 32,96 (hodnota pro rok 2021) ~~12,96~~ **25** (hodnota pro rok 2025)
~~6,84~~ **16** (hodnota pro rok 2030)

Úprava by se měla následně propsat i do Projekcí indikátoru EPS (PM_{2,5}) v Tabulce č. 30.

Odůvodnění:

Požadujeme upravit hodnoty projekcí emisí sektor 1A1a – Veřejná energetika pro roky 2025 a 2030.

V sektoru Veřejná energetika a výroba tepla je projektováno snížení emisí SO₂ do roku 2025 na 41,7%, do roku 2030 na 20,14% emisí roku 2021. To je částečně pochopitelné, když s útlumem uhelné energetiky lze předpokládat významnou redukcí emisí SO₂ (více viz připomínka k SO₂ níže). Ve stejné míře, nebo pro rok 2025 dokonce ještě ambicióznější (na 39,32% emisí roku 2021) však nelze předpokládat snížení emisí NO_x. Byť bude významně růst výroby z OZE, uhelná portfolia budou nahrazována provozem zdrojů spalujících zemní plyn (kotle, plynové turbíny a motory) a biomasové zdroje, které budou zdrojem emisí NO_x.

Nadto si dovoluujeme upozornit, že ČR stále nepřijala finální závazek odklonu od uhlí a je stále v platnosti doporučení tzv. „uhelné komise“ na ukončení využívání uhlí do roku 2038, což vůbec nekoresponduje s uvedenými navrhovanými hodnotami v NPSE. NPSE navrhované hodnoty by tak de facto předjímalý rozhodnutí vlády o konci uhlí v energetice ČR v roce 2030 (tedy dokonce nad rámec platného programového prohlášení vlády), nejsou z našeho pohledu realistické a znamenaly by dramatické odstavení jak uhelných, tak částečně i plynových nebo dokonce biomasových zdrojů.

Jen v rámci teplárenského sektoru předpokládáme emise NO_x v roce 2030 (se zohledněním maximálního odklonu od uhlí a transformace sektoru směrem k nízkouhlíkovým palivům) na úrovni cca 5 kt/ročně. Uvedená hodnota 6,84 pro rok 2030 pro celý sektor (včetně systémových elektráren) tedy vůbec neodpovídá předpokladu a požadujeme její navýšení minimálně na hodnotu 16 kt/ročně, aby byla zajištěna odpovídající zdrojová přiměřenost. Hodnota pro rok 2025 musí být taktéž zásadně navýšena alespoň na hodnotu 25 kt/ročně. Je třeba si uvědomit, že sektor 1A1a – Veřejná energetika dosáhl již v období 2005-2021 významného snížení emisí NO_x z hodnoty cca 92 kt/rok k nynějším cca 32 kt/rok (tedy snížení o 2/3). Další požadavek na snížení emisí na 1/5 současných hodnot je tak v porovnání s ambicemi v ostatních sektorech zcela nepřiměřená (jednalo by se o požadavek snížení emisí v období 2005 až 2030 o více než 90% což neodpovídá ambicím v ostatních klíčových sektorech). Navržená úprava i po navýšení hodnot projekcí pro roky

2025 a 2030 odpovídá stále významné ambici snížení emisí v sektoru 1A1a – Veřejná energetika v období 2005 až 2030 na cca 1/6 (tedy více než o 80%, což není vyžadováno po ostatních klíčových sektorech). Požadujeme, aby byly obdobné ambice vyžadovány i v ostatních sektorech předtím než dojde k dalšímu případnému zpřísnění v sektoru 1A1a – Veřejná energetika. Do roku 2025 oproti roku 2021 nedojde v rámci teplárenství k zásadnímu přechodu/odklonu od uhlí, který by měl případně nastat v období od 2025-2030. Realizace klíčových projektů odklonu od uhlí trvá několik let, váže na sebe významné logistické, technické a ekonomické požadavky a nelze ji provést v takto krátkém časovém rozmezí.

Tato připomínka je zásadní.

9. Připomínka k článku 10: Analýza národní emisní projekce, str. 98

Požadujeme upravit Tabulku č. 27 Projekce emisí SO₂ jednotlivých skupin zdrojů:

v řádku 1A1a – Veřejná energetika 24,13 (hodnota pro rok 2021) ~~10,07~~ **20** (hodnota pro rok 2025)
4,86 **10** (hodnota pro rok 2030)

Úprava by se měla následně propsat i do Projekcí indikátoru EPS (PM_{2,5}) v Tabulce č. 30.

Odůvodnění:

Požadujeme upravit hodnoty projekcí emisí sektor 1A1a – Veřejná energetika pro roky 2025 a 2030. Dovolujeme si upozornit, že ČR stále nepřijala finální závazek odklonu od uhlí a je stále v platnosti doporučení tzv. „uhelné komise“ na ukončení využívání uhlí do roku 2038, což vůbec nekoresponduje s uvedenými navrhovanými hodnotami v NPSE. NPSE navrhované hodnoty by tak de facto předjímalý rozhodnutí vlády, nejsou z našeho pohledu realistické a znamenaly by dramatické odstavování uhelných zdrojů. Jen v rámci teplárenského sektoru předpokládáme emise SO₂ v roce 2030 (se zohlednění maximálního odklonu od uhlí a transformace sektoru směrem k nízkouhlíkovým palivům) na úrovni cca 3 kt/ročně. Uvedená hodnota 4,86 pro rok 2030 pro celý sektor (včetně systémových elektráren) tedy vůbec neodpovídá předpokladu a požadujeme její navýšení minimálně na hodnotu 10 kt/ročně, aby byla zajištěna odpovídající zdrojová přiměřenost. Hodnota pro rok 2025 musí být taktéž zásadně navýšena alespoň na hodnotu 20 kt/ročně. Toto navýšení projekcí pro roky 2025 a 2030 nemůže ohrozit plnění cílů pro ČR pro roky 2025 a 2030, protože je již cíl pro SO₂ pro rok 2030 plněn na základě dat z roku 2021. Sektor energetiky tedy významně přeplnil své závazky snížení emisí. Do roku 2025 oproti roku 2021 nedojde v rámci teplárenství k zásadnímu přechodu/odklonu od uhlí, který by měl případně nastat v období od 2025-2030. Realizace klíčových projektů odklonu od uhlí trvá několik let, váže na sebe významné logistické, technické a ekonomické požadavky a nelze ji provést v takto krátkém časovém rozmezí.

Tato připomínka je zásadní.

10. Připomínka k článku 10: Analýza národní emisní projekce, str. 98

Požadujeme upravit Tabulku č. 29 Projekce emisí PM_{2,5} jednotlivých skupin zdrojů:

v řádce 1A1a – Veřejná energetika 0,95 (hodnota pro rok 2021) ~~0,38~~ **0,8** (hodnota pro rok 2025)
~~0,17~~ **0,5** (hodnota pro rok 2030)

Úprava by se měla následně propsat i do Projekcí indikátoru EPS (PM2,5) v Tabulce č. 30.

Odůvodnění:

Požadujeme upravit hodnoty projekcí emisí sektor 1A1a – Veřejná energetika pro roky 2025 a 2030. Dovolujeme si upozornit, že ČR stále nepřijala finální závazek odklonu od uhlí a je stále v platnosti doporučení tzv. „uhelné komise“ na ukončení využívání uhlí do roku 2038, což vůbec nekoresponduje s uvedenými navrhovanými hodnotami v NPSE. NPSE navrhované hodnoty by tak de facto předjímalý rozhodnutí vlády, nejsou z našeho pohledu realistické a znamenaly by dramatické odstavování jak uhelných, tak dokonce biomasových zdrojů. Jen v rámci teplárenského sektoru předpokládáme emise PM2,5 v roce 2030 (se zohlednění maximálního odklonu od uhlí a transformace sektoru směrem k nízkouhlíkovým palivům) na úrovni cca 0,15 kt/ročně. Uvedená hodnota 0,17 pro rok 2030 pro celý sektor (včetně systémových elektráren) tedy vůbec neodpovídá předpokladu a požadujeme její navýšení minimálně na hodnotu 0,5 kt/ročně, aby byla zajištěna odpovídající zdrojová přiměřenost. Hodnota pro rok 2025 musí být taktéž zásadně navýšena alespoň na hodnotu 0,8 kt/ročně. Sektor 1A1a – Veřejná energetika je navíc z pohledu emisí PM2,5 již nyní téměř marginální oproti emisím z lokálních topenišť (na úrovni 49,3 kt/ročně), proto nedává smysl předpokládat takto drakonické snižování emisí. Toto drobné navýšení projekcí pro roky 2025 a 2030 je tak z pohledu plnění cílů pro ČR pro roky 2025 a 2030 zcela marginální, nicméně je nezbytné, aby byla umožněna efektivní transformace teplárenství do roku 2030. Případné ohrožení této transformace by znamenalo významné riziko přesunu emisí souvisejících s výrobou tepla ze sektoru 1A1a – Veřejná energetika do sektoru Lokálního vytápění domácností (nahrazení tepláren individuálními kotli v domácnostech) s podstatným negativním dopadem na ovzduší. Do roku 2025 oproti roku 2021 nedojde v rámci teplárenství k zásadnímu přechodu/odklonu od uhlí, který by měl případně nastat v období od 2025-2030. Realizace klíčových projektů odklonu od uhlí trvá několik let, váže na sebe významné logistické, technické a ekonomické požadavky a nelze ji provést v takto krátkém časovém rozmezí.

Tato připomínka je zásadní.

11. Přípomínka k článku 13: Opatření ke snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší, str. 108

Požadujeme u průřezových opatření „BB6 Prioritní využití odpadního tepla“, „BB9 Snížení podílu pevných fosilních paliv v prvotních zdrojích energie“ a „BB11 Omezování ztrát elektrické energie a tepla během přenosu a při distribuci“ doplnit spolugesci MŽP.

Obdobně upravit i výčet průřezových opatření na str. 142.

Odůvodnění:

Požadujeme u těchto průřezových opatření spolugesci MŽP z důvodu koordinace opatření s implementací Modernizačního fondu dle revidované směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v ČR, který představuje klíčový nástroj pro modernizaci

energetického sektoru. Tato opatření by mohla být vhodně plněna pomocí odpovídajících podmínek, struktury výzev a čerpání Modernizačního fondu.

Tato připomínka je zásadní.

12. Přípomínka k Příloze č. 1 – Karty opatření, str. 139

Požadujeme lépe specifikovat opatření ED5 Metodika pro umístování záměrů do území ve vazbě na projekty v teplárenství a energetice obecně.

Odůvodnění:

Požadujeme z důvodu zachování stability a předvídatelnosti investičního prostředí lépe specifikovat na jaké záměry se toto opatření vztahuje. V rámci modernizace a transformace teplárenství do roku 2030 je v přípravě řada projektů, které budou umístovat stacionární zdroje i do území i v oblastech, kde jsou imisní limity překračovány. Realizací těchto záměrů má ale právě dojít ke zlepšení situace, naopak pokud nebudou záměry realizovány, může dojít k dalšímu zhoršení situace. Opatření by tedy v principu nemělo bránit záměrům, jejichž konečný dopad na ovzduší je pozitivní.

Tato připomínka je zásadní.

13. Přípomínka k článku 8: Politický a strategický rámec ochrany ovzduší, str. 79 a 83

Vymazat nadbytečné znaky „kt“

Odůvodnění:

Oprava chyby v textu, která se objevuje na řadě míst v rámci obrázků.

Tato připomínka je doporučující.